

KS Folkevalgtprogram 2015-2019

Kurt Orre

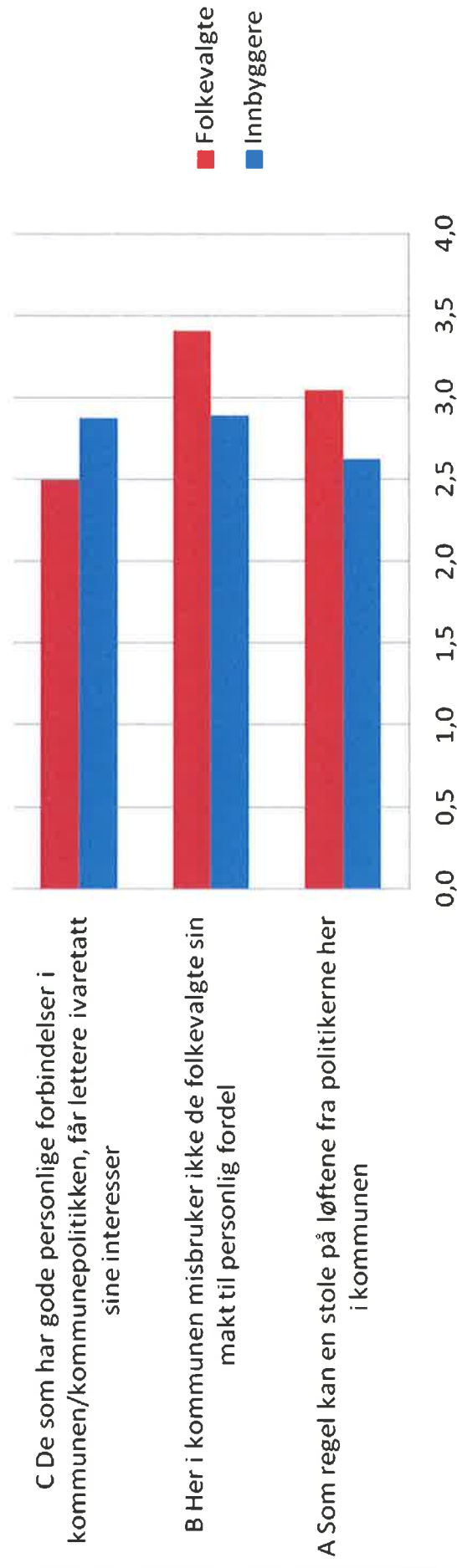
Lokaldemokratiet

- Grunnloven 1814 videreførte embetsmannstyret
- Formannskapslovene vedtatt i 1837
- Siste store endring i kommunelovgivningen i 1992.
Endringen medførte betydelig endringer i forholdet mellom kommuneloven og særlovene

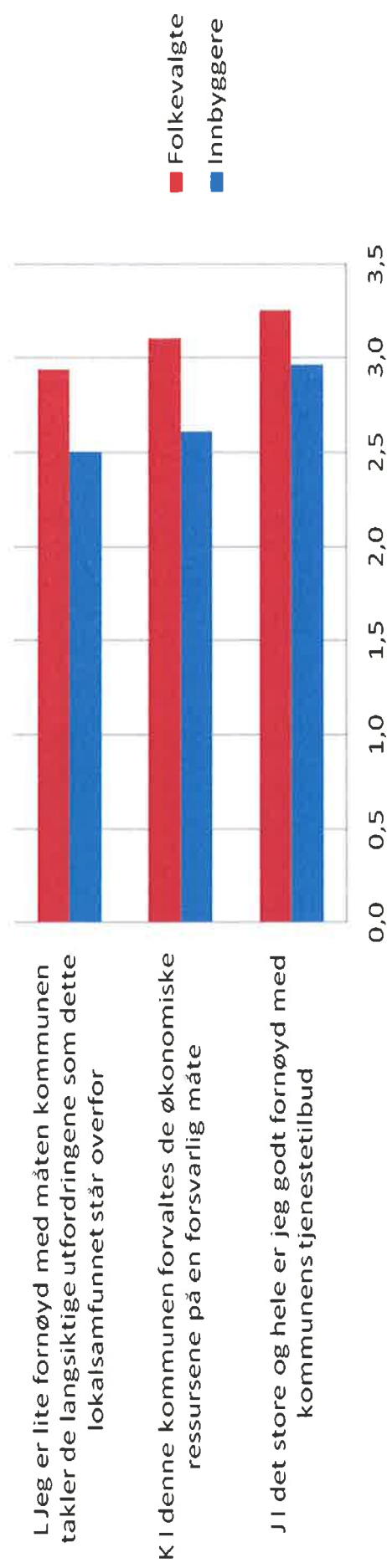
Hvordan oppleves lokaldemokratiet?

<i>Målestokker for lokalt demokrati:</i>
* Pålitelig styre – har borgerne tillit til styret?
* Ansvarlig styre – kan borgerne føre kontroll med styret?
* Borgernært styre – blir borgerne hørt av de styrende?
* Effektivt styre – hva får borgerne igjen av styret?

Pålitelig styre

Effektivt styre

Lokaldemokratiet i Norge er godt- innbyggenes mening

- Velgerne synes k.styret tar hensyn til hva folk mener
 - De synes de kan påvirke
 - Lett å komme i kontakt
 - Høyt etisk nivå
 - Ikke korrupsjon
 - Pol.opptatt av fellesskapet
 - Godt tjenestetilbud
 - Har generell tillit til kommunen
- Politikerne kan begrunne sine beslutninger bedre
 - Bedre info om aktuelle saker
 - Medvirkning?
 - Kan være part i saken.
 - «Gode forbindelser» teller.
 - Fellesskap vs. Særinteresser?

Noen utfordringssignaler fra folkevalgte

- Er det gode muligheter for å styre interkommunalt samarbeid og kommunale selskaper?
- Går arbeidet i kommunens politiske organer for tregt?
- Står godtgjørelsen i forhold til arbeidsinnsatsen?
- Legger administrasjonen for mange føringer?
- Er det lett nok å få innsyn i den kommunale virksomheten?
- Fungerer de folkevalgtes kontroll med administrasjonens iverksetting av vedtak tilfredsstillende?

Kommunestyret bestemmer

Kommuneloven § 6:

Ingen andre enn kommunestyret, samlet i møte, kan ta avgjørelser på vegne av kommunen

(Med mindre noe annet er sagt uttrykkelig i lov eller forskrift eller kommunestyret selv har delegert myndigheten videre)

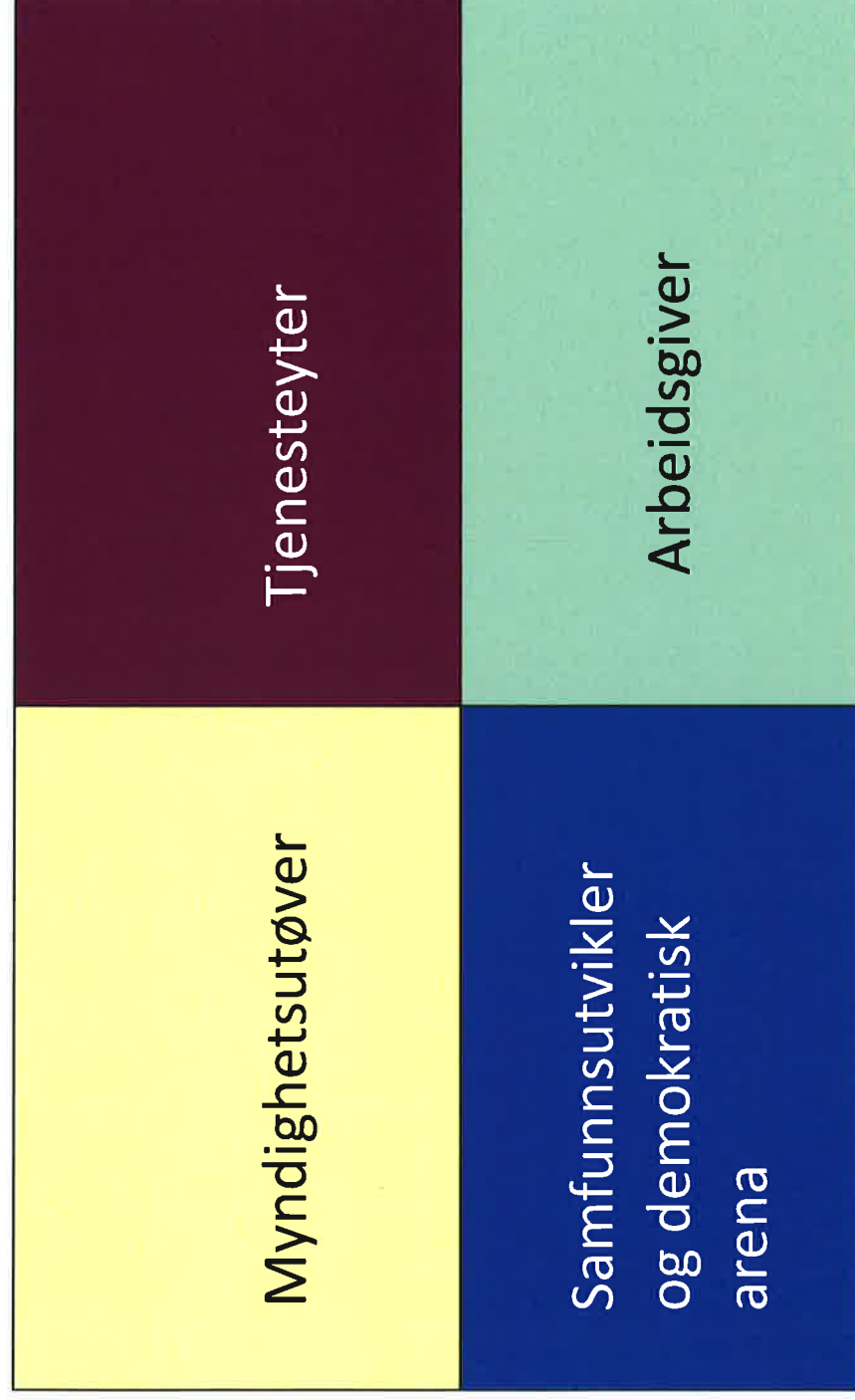

Kommunestyret

- Lovverket legger med få unntak all makt i kommunen til kommunestyret
- Kommunestyret ansetter rådmannen, og er hennes/hans overordnede (arbeidsgiver)
- Delegasjon til formannskap, ordfører, utvalg og rådmannen slik lovene gir mulighet for
- Delegasjonsreglementet fastsettes av kommunestyret i begynnelsen av hver kommunestyreperiode, og kommunestyret kan fatte delegasjonsvedtak i enkeltsaker

- Kommuneleven fastsetter hvordan kommunen skal fungere, inngenting om oppgaver
- Enkeltlover sier noe om hvilke oppgaver kommunen skal løse, og hvilke oppgaver kommunen kan løse.
- Lovene sier noe om hvordan kommunen skal løse oppgaven, nivået skal holde en viss minstestandard. Rettighetene er oftest knyttet til saksbehandling. Kvalitetskrav er på vei inn i lover og forskrifter.
- Kommunen tar også på seg en del oppgaver som lovene ikke krever.
- Ingen avgrensning av hvilke oppgaver kommunen kan påta seg.

Kommunens hovedroller

Kommunens oppgaver: Stor bedrift ønsker utvidelse

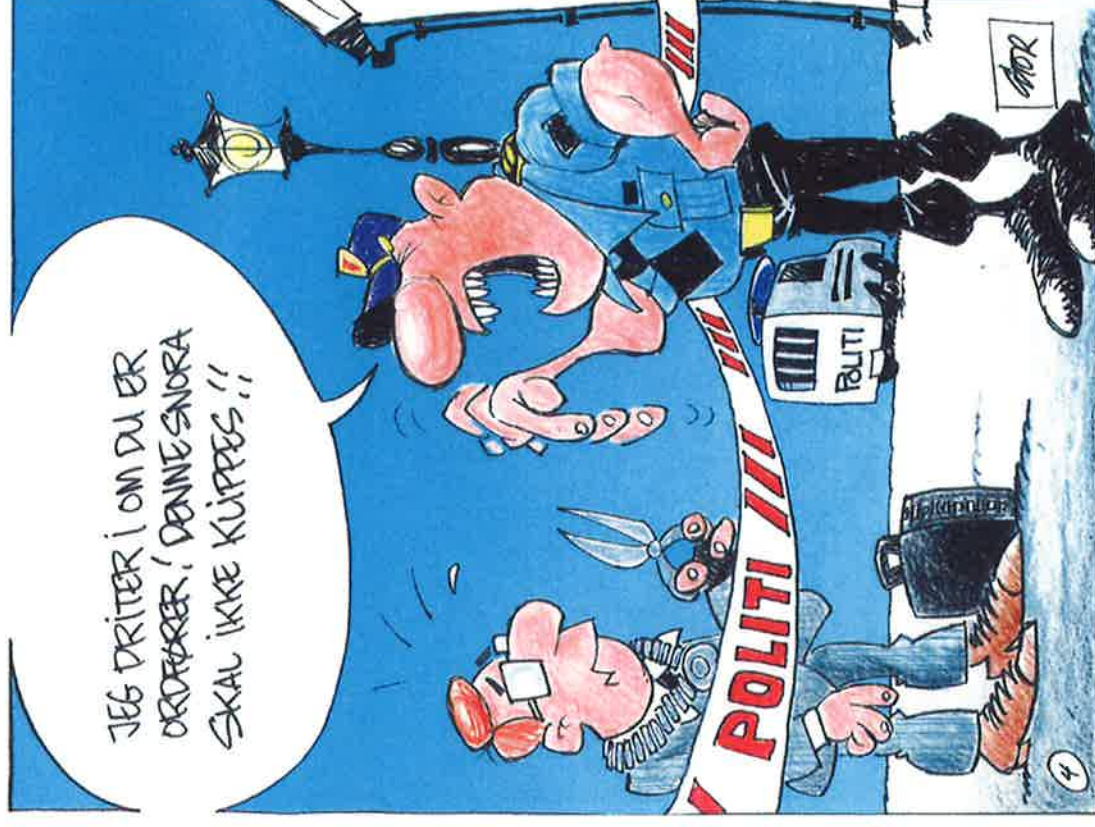
1. Hvilke av kommunens roller kommer inn i denne saken?
 - Tjenesteyterrollen
 - Myndighetsutøverrollen
 - Samfunnsutviklerrollen
 - Arbeidsgiverrollen
2. Hvilke dilemma dukker opp i tilknytning til en slik avtale mht til kommunens roller? Kan og bør kommunen inngå en slik intensjonsavtale?

Roller

Ordfører

tillit

- En av kommunestyre-representantene
- Rettslig representant for kommunen og underskriver på dennes vegne i alle tilfelle hvor myndigheten ikke er tildelt andre.
- Leder kommunestyrets forhandlinger
- Representerer kommunen utad i og utenfor kommunen
- Rådmannens nærmeste kontaktperson blant de folkevalgte
- Noen funksjoner fastsatt i lovene bl. a. i beredskapsledelse
- Ordfører har møte- og talerett i alle andre kommunale organer

LEDELSE

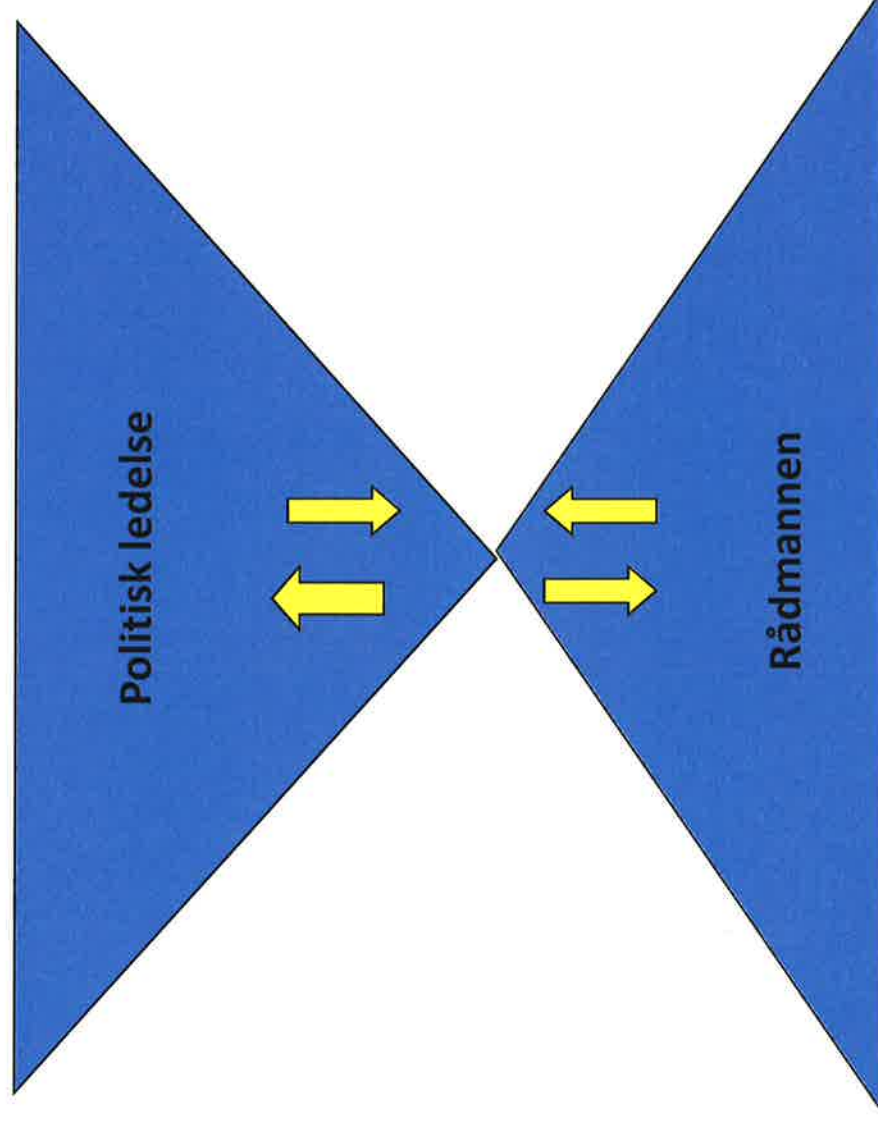
1§ 23. Administrasjonssjefens oppgaver og myndighet.

1. Administrasjonssjefen er den øverste leder for den samlede kommunale eller fylkeskommunale administrasjon, med de unntak som følger av lov, og innenfor de rammer kommunestyret eller fylkestinget fastsetter.
2. Administrasjonssjefen skal påse at de saker som legges fram for folkevalgte organer, er forsvarlig utredet, og at vedtak blir iverksatt.

Administrasjonssjefen skal sørge for at administrasjonen drives i samsvar med lover, forskrifter og overordnede instruksjer, og at den er gjenstand for betryggende kontroll.

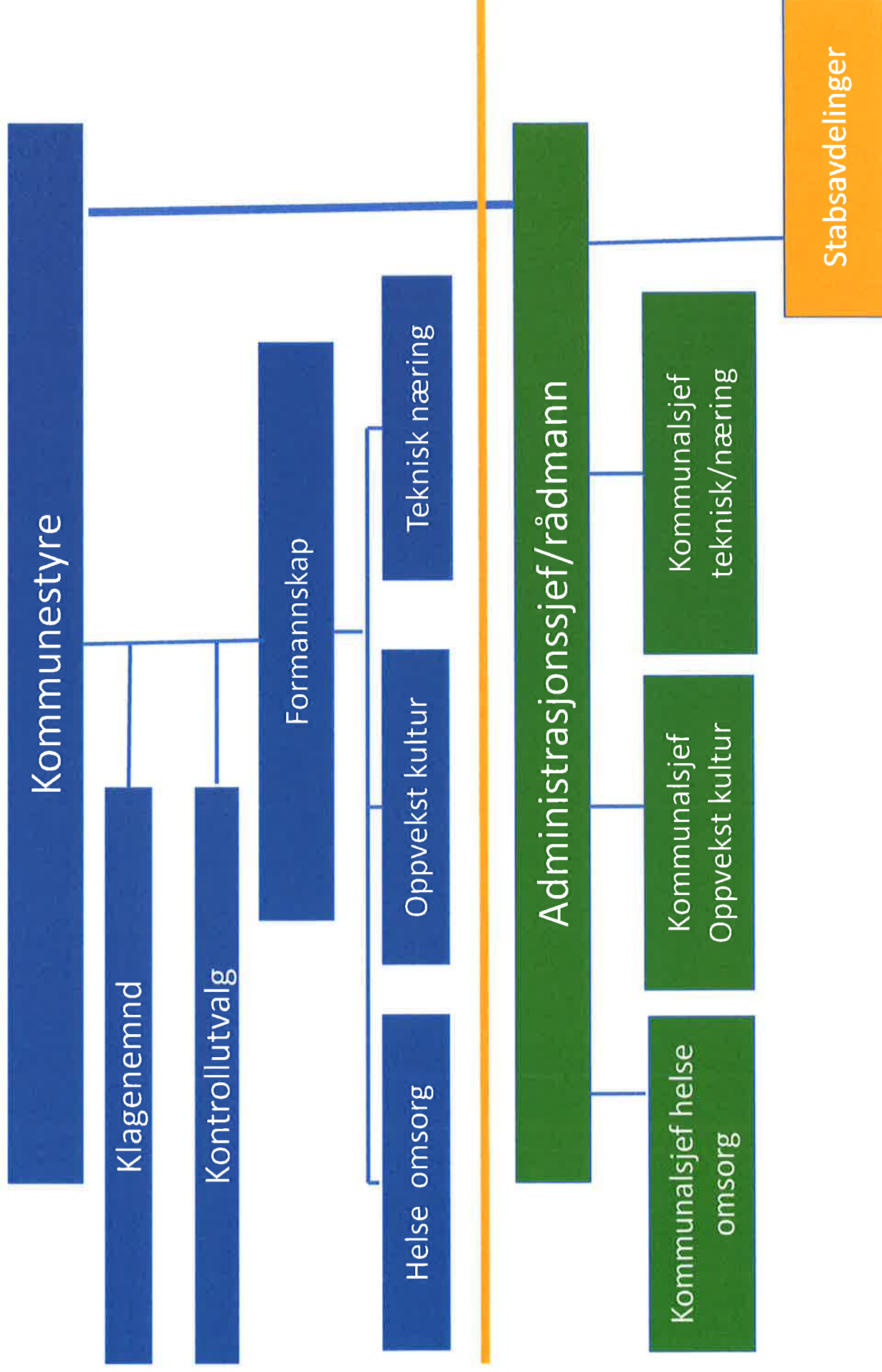
3. Administrasjonssjefen har møte- og talerett, personlig eller ved en av sine underordnede, i alle kommunale eller fylkeskommunale folkevalgte organer med unntak av kontrollutvalget.
4. Kommunalt og fylkeskommunalt folkevalgt organ kan gi administrasjonssjefen myndighet til å treffe vedtak i enkeltsaker eller typer av saker som ikke er av prinsipiell betydning, hvis ikke kommunestyret eller fylkestinget har bestemt noe annet.

Forholdet mellom rådmannen og kommunestyret

Typisk norsk kommune

tilitt

Delegering til rådmannen

- Delegering betyr overføring av myndighet
- Det er verken hensiktsmessig eller effektivt at de folkevalgte organene skal fatte alle beslutninger selv.
- Folkevalgte skal avklare de prinsipielle spørsmålene.
- Rådmannen behandler enkeltsakene på grunnlag av dette
- Delegeringsreglementet skal behandles innen utgangen av det første hele året i perioden dvs innen utgangen av 2016

Nesten alle måter å organisere på fungerer i kommuner med høy grad av tillit

SPESIelt VIKTIGE

Intern kultur preget av **tillit og åpenhet**

- Åpenhet, innsyn og inkludering
- Ordførers rolle er viktig

Tydelige **ansvarslinjer** og god **rolleavklaring**

- Delegeringsreglementet!

Informasjonstiltak forutsetning for

- Delegering og målstyring
- Tiltak for borgernærhet
- Innsyn gir tillit og nødvendig for å holde de styrende ansvarlige

IKKE ENTYDIG PÅ TVERS AV KOMMUNENE

- Politisk styringsmodell
- Delegering til politiske utvalg og til administrasjon
- Målstyring
- Interkommunalt samarbeid
- Møteledelse
- Kanaler for innbyggerdeltakelse

Forholdet mellom politikk og administrasjon -1

- Kommunestyret ansetter (og avsetter) rådmannen og skal følge opp sitt arbeidsgiveransvar overfor rådmannen med
 - Arbeidsavtale inkl. å fastsette lønn og andre vilkår
 - Årlige medarbeidersamtaler
- I prinsippet skal politiske utvalg og politikere bare forholde seg til rådmannen som representant for administrasjonen, og rådmannen skal bare henvende seg til kommunestyret.
- En konsekvens av dette er at rådmannen har et helhetlig ansvar for alt som gjøres av de kommunalt ansatte, og all (kritikk og ros) rettes mot rådmannen
- Ordføreren er ikke rådmannens overordnede men nærmeste samarbeidspartner
- Et sikkert kjennetegn ved den gode kommune er at politikere og administrasjon/rådmann bidrar til smidig kommunikasjon uten å bryte med hovedprinsippet

- Det er et tydelig og gjennomarbeidet delegasjonsreglement i kommunen som hele kommunestyret kjenner
- Kommunestyret gjør vedtak –sender ikke signaler
- Møteplasser for informasjonsutveksling mellom administrasjon og folkevalgte
- Rutiner for rapportering
- Åpenhet og gode muligheter for innsyn både i politiske prosesser og i administrasjonen.
- Alle folkevalgte skal oppleve at administrasjonen er «til for dem». For eksempel at rådmannen tar et medansvar for at vedtak er klare og tydelige. Det skal være lett å be rådmannen om bistand og råd til å utforme et vedtak. Alle politikere får informasjon samtidig.

Roller og rolleforståelse

1. Ethvert folkevalgt lederskap er avhengig av et godt samspill med sin egen administrasjon. Og skal forholdet mellom de folkevalgte og administrasjonen bli godt, kreves det respekt og aksept for de ulike rollene. Tillit er helt sentralt i dette samspillet.
2. Rådmannen har en tvedydig rolle. En ansatt med oppgave å utrede og gi faglige råd, men forventes også å ta initiativ, argumentere for å få gjennomslag for sin innstilling og gjennomføre og evaluere tiltak dvs en politisk rolle.
3. Det kan være ulike oppfatninger om hva som er politikk og hva som er fag. For å skape tillit, anbefales det at temaet fra tid til annet drøftes mellom rådmannen og politisk ledelse

Til drøfting i gruppene

Kommer endringer i organisering av kommunens administrasjon inn under rådmannens helhetlige ansvar, eller er dette et anliggende kommunestyret skal behandle.

Til drøfting

Kommunestyret ønsker å igangsette et større planleggingsprosjekt i en sentrumsområde i kommunen.

Til å styre prosjektet foreslås det nedsatt et gruppe bestående av to politikere fra formannskapet, leder av aktuelt hovedutvalg, en kommunalsjef og plansjef.

Hva synes dere om en slik organisering av prosjektet i forhold til prinsippene for rolledeling mellom politikk og administrasjon?

Kommunelovens § 1

Formålet med denne lov er å legge forholdene til rette for et funksjonsdyktig kommunalt og fylkeskommunalt folkestyre, og for en rasjonell og effektiv forvaltning av de kommunale og fylkeskommunale fellesinteresser innenfor rammen av det nasjonale fellesskap og med sikte på en bærekraftig utvikling.

Staten og kommunesektoren

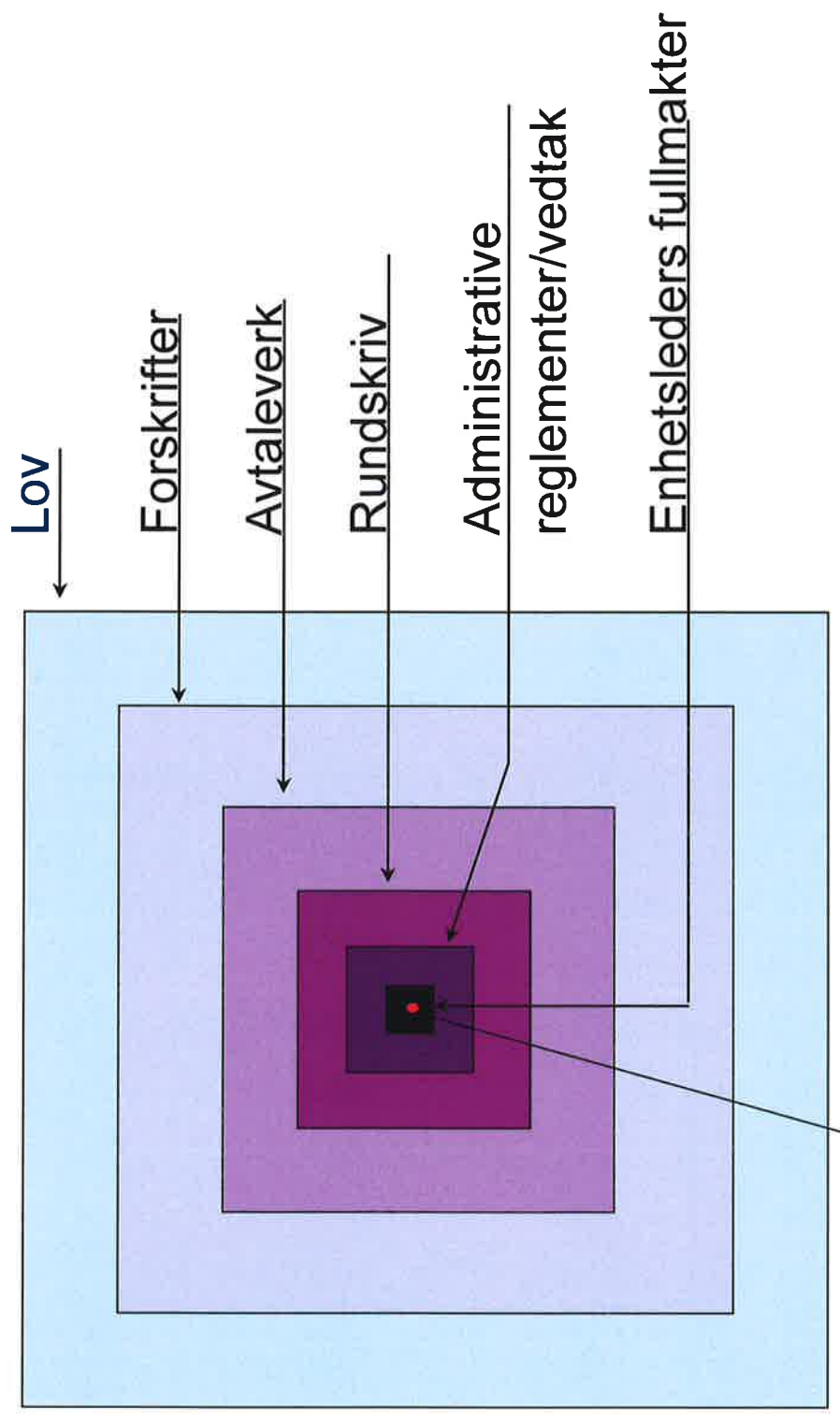
Tre prinsipper:

- Generalistkommuneprinsippet
- Rammestyring
- Det finansielle ansvarsprinsippet

Hvordan styrer staten?

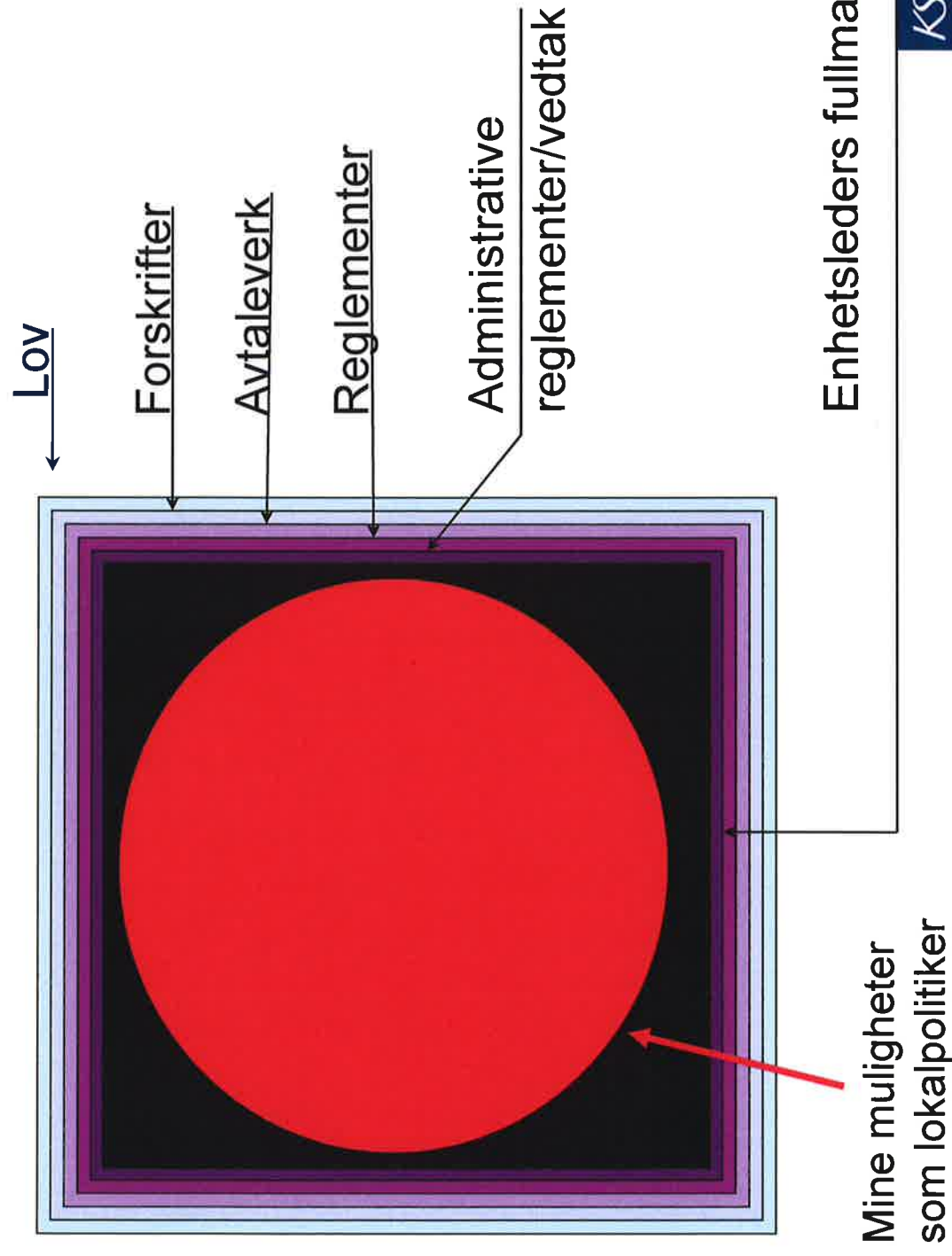
- Juridiske -
- Økonomiske -
- Pedagogiske virkemidler

Det lokalpolitiske mulighetsrommet

Mine muligheter
som lokalpolitiker

Det lokalpolitiske mulighetsrommet

Mine muligheter
som lokalpolitiker

Enhetsleders fullmakter

Som folkevalgt har du fire roller

- Representasjonsrollen
- Styringsrollen
- Lederrollen
- Arbeidsgiverrollen

Representasjonsrollen

- Partiet
- Innbyggerne
- Enkeltindivider eller grupper

Styingsrollen

- Fatte vedtak
- Kontrollere

Lederrollen

- Sette dagsorden
- Finne løsninger på utfordringene
- Skape aksept for de valgte løsningene
- Utvikle lokalsamfunnet
- Fronte kommunens interesser utad

Hvordan får jeg en sak opp til politisk behandling?

- Reise en sak eller en debatt
 - «rette en forespørsel til lederen i møtet»
 - Grunnlagt spørsmål
 - Interpellasjon
 - Muntlig spørretime
- Fremme alternative forslag til vedtak
- Hva kan jeg forvente av rådmannen dersom jeg fremmer et forslag?

Delegasjon og hvem som skal innstille i sakene som skal opp til behandling

Innen utløpet av det første hele året (innen 31. 12. 2016) skal dere ta stilling delegasjon og til hvem som skal innstille i sakene som skal behandles i de folkevalgte organene.

Kommuneloven § 39

Arbeidsgiverrollen

- Utøves av kommunestyret som kollegialt organ
 - Arbeidsgiverstrategi

Din rolle som arbeidsgiver

- Kommunestyret er øverste ansvarlige arbeidsgiver
- som kollegialt organ
- Utøvelse av arbeidsgiverrollen påvirker kommunens attraktivitet som arbeidsplass og omdømme som leverandør av tjenester
- Folkevalgte og administrasjon = én part i samarbeidet med ansattes organisasjoner

Hvorfor er arbeidsgiverrollen så viktig?

- Arbeidsgiverpolitikken avgjørende for å løse to hovedutfordringer framover;
 - Evne til å rekruttere, utvikle og beholde medarbeidere for å løse oppgavene
 - Evne til utvikling og nyskaping

Arbeidsgiverutfordringer i dag

- Deltid
- Sykefravær
- Rekruttering ledere
- Evne til nyskaping og innovasjon

Oppgave – Inntak sykehjemsplass

1. Hva innebærer en delegering av ansvar og avgjørelsesmyndighet fra politisk til administrativt/faglig nivå? Bør det også inkludere kriteriene for inntak til sykehjemmet?
2. Hvordan skal folkevalgte som enkeltpersoner forholde seg hvis de er uenige i en faglig/administrativ vurdering i en enkeltsak?
3. Hvordan skal et folkevalgt organ forholde seg hvis det reises kritikk mot en faglig/administrativ vurdering i en enkeltsak?
4. Hvordan vurderer du en uttalelse til pressen om at ”kommunen skal sikre en mer menneskelig eldreomsorg” og ordførers beklagelse over at det er utvist dårlig skjønn i denne saken?